

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo J. U. U. — sekcije za Dravsko banovino v Ljubljani
Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in tisk: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Ne frankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtak. Naročnina letna 60 Din za inozemstvo 80 Din. Članek sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, c. ek. posebe. Pošt. čk. rač. 11.197. Telefon 3712

„Najširši parlamentarizem v vodstvu sekcije.“

»Ko zajema gospodarska kriza tudi učiteljski stan, stavljamo sekciji predlog, naj ona ne stavlja na razpolago naših moči, tako n. pr. ne učiteljev s 35 službenimi leti, kakor tudi ne poročenih učiteljic — Teh vprašanj sploh ni treba načenjati z naše strani, sekcija nima za to mandata našega društva. Vodstvo sekcije naj v vsem uvede najširši parlamentarizem, vsi predlogi sekcije naj izidejo s predhodno odobritvijo sreskih društev.« — (Glej poročilo sreskega društva v Dolnji Lendavi.)

Navedeno stališče je zavzelo sresko društvo v Dolnji Lendavi, ne morda h kakih resolucij sekcije za Dravsko banovino, ali morda katerekoli druge sekcije, marveč k resoluciji, ki je bila sprejeta na zborovanju petih sreskih učiteljskih društev.

Dne 16. aprila so zborovala v Mariboru sreska društva: Maribor - mesto, Maribor - levi breg, Maribor - desni breg, Sv. Lenart v Slov. gorah in Slov. Bistrica. Na tem zborovanju je bila sprejeta resolucija, ki je obsegala 36 točk, in jo je »Učiteljski Tovariš« objavil v svoji 36. številki z dne 21. aprila 1932.

Točki 19. in 21. h katerima je zavzelo omenjeno društvo svoje stališče, se glasita: 19. Učitelji s 35 službenimi leti se naj brez ozira na starost pomaknejo v V. skupino in upokojijo brez zdravniške preiskave, če so dani drugi pogoji.

21. Z ozirom na sedanje razmere in stotine brezposelnega učiteljskega naraščaja naj se upokojijo oziroma prejmejo odpravnino one učiteljice, ki so poročene s privatniki in so njihovi možje v dovolj ugodnem socialnem položaju.

Iniciativa za predlaganje resolucije, ki je vsebovala tudi gornji dve točki, ni prišla od strani sekcije, marveč je izšel predlog iz odborov sreskih društev. Sprejelo je resolucijo članstvo petih društev, torej je ravno v tem slučaju povsem neupravičen očitke in nasvet društva, naj vodstvo sekcije uvede najširši parlamentarizem, vsi predlogi sekcije naj izidejo s predhodno odobritvijo sreskih društev. Ravno ti predlogi, radi katerih daje društvo pravne nasvete sekciji, so izšli iz društev in jih ni sekcija sama sestavila, marveč jih je prejela od društev v izvršitev.

Tudi stališče, ki ga je zavzel »Učiteljski Tovariš« glede poročenih učiteljic v svoji 37. številki, se opira na 21. točko omenjene resolucije.

V tem primeru je postopala sekcija po naročilu 5 sreskih društev in vršila željo velikega števila svojega članstva. Ako se postavi katero društvo, glede teh vprašanj, na posebno stališče, tedaj morajo biti naslovljeni njega pravni nasveti na ona društva, ki so sklepe sprejela, in ne na sekcijo, ki ni nikoli stavljal učiteljstva na razpolaganje.

Ne moremo pa prezreti izjemnega stališča, ki ga je društvo zavzelo.

Člen 3., točka a) naših pravil pravi, da je smoter združenja, organizirati vse učiteljstvo v Jugoslaviji v duhu državnega in narodnega edinstva, kot podlago za prosvetno, kulturno in »socialno« delo učiteljstva ter gojiti med učiteljstvom stanovsko zavest.

Kako pa naj združenje navaja učiteljstvo na socialno delo, ako samo ni socialno? Zakaj?

Se od lanskega leta čaka na namestitev nad 300 abiturientov učiteljšč in z letošnjim šolskim letom se to število zviša še za kakih 250. Ali je potem boljše, da čaka 500 mladih ljudi, polnih upov in nad in polnih idealov še eno ali dve leti na nameščenje, ali pa da gredo v pokoj oni učitelji, ki so že odslužili 35 let, dosegli tudi V. položajno grupo, torej najvišji plačilni razred, ki ga more doseči učitelj?

Nikakor ne kaže ubijati idealizma onih mladih ljudi, ki so se z vso vneto pripravljali za učiteljski stan in snujejo najlepše načrte za svoje delovanje v šoli in izven nje. Dolžnost organizacije je, da se zavzame za te mlade svoje tovariše. In večina našega članstva se zaveda tega in odobrava stališče, ki ga je zavzelo 5 društev.

Stališče, ki ga zavzema resolucija glede poročenih učiteljic, je povsem pravilno, kajti niso mišljene v resoluciji vse poročene učiteljice, marveč samo one, ki so poročene s privatniki in so njihovi možje v dovolj ugodnem socialnem položaju. Ako navedemo poleg velikega števila brezposelnih tudi učiteljice (ce) družinske očete in matere, ki so dolgo vrsto let službovali v manjših krajih in bi želeli radi pošiljanja svojih otrok v srednje šole dobiti službeno mesto v mestih s srednjo šolo ali vsaj v neposredni bližini, in ako pomislimo, da je mnogo ravno takih mest zaslednih po poročenih učiteljicah, katerih možje imajo dovolj ugodne socialne položaje, tedaj mora vsak član uvideti, da je dolžnost združenja brigati se tudi za take slučaje, tem bolj sedaj, ko prihaja iniciativa od strani članstva.

Najširši parlamentarizem je v tem primeru sigurno dokazan, ne bi pa bilo povsem pravilno, da bi sekcije v vsakem oziru čakale edino le na predloge društev, ker bi v mnogih primerih izostale vse intervencije, odnosno bile bi prepozne, kajti društva zborujejo komaj vsaka dva meseca enkrat, a večkrat so potrebne nujne intervencije in v teh slučajih bi bil najširši parlamentarizem članstvu in organizaciji v škodo. Dolžnost in naloga združenja in njegovih sekcij, kakor tudi sreskih društev je, da delajo za interes in v korist članstva, pa naj bo to v skladu z najširšim parlamentarizmom ali pa v nasprotju z njim. Interes stanu in članstva je glavni vodnik organizacije. Če bo naše združenje upoštevalo v prvi vrsti to načelo, bodo uspehi sigurni in članstvo zadovoljno. — Z.

Pomen telesnih vaj za poklicno delo.

Kakor v vseh modernih državah, smo tudi v Jugoslaviji nedavno dobili posebno ministrstvo za telesno vzgojo, ki bo skrbelo, da se bo tudi telesna kultura po vzorcu velikih zapadnih držav gojila čim bolj smoteno in med najširšimi plastmi našega naroda. Vse delo za telesno vzgojo je bilo do sedaj, razen pri Sokolstvu, v rokah sportnih in telesno-kulturnih društev, ki seveda niso imela sredstev in deloma tudi ne kvalificiranih moči za pravo sportno vzgojo svojih članov.

Dnevni vzgledi kažejo, da je treba za današnji čas naglice in trdega boja za vsakdanji kruh, za čas nezdravih življenjskih pogojev v velikih mestih, neprimernih stanovanjih in zaduhlih delavnicah ter pisarnah železnih živcev in trdnega zdravja, če nečemo pasti kot žrtev razkrojenih živcev in uničnega zdravja. Moderna doba je za posameznika doba skrajnih naporov, ki jih lahko prenaša le zdrav telesni in duševno polnovreden človek. Razen tega je poklicno delo običajno enostransko, tako da čuti človek, ki je zaposlen v poklicu, samo telesno ali duševno, da z gibanjem na prostem in vajami s telesom izravna svoje sile in se s tem ojači za vsakdanji posel, ob katerem si od dneva do dneva gradi pogoje za življenje, najprej za svoje in pozneje še za družinsko.

Prvo škodo trpi nekoč človeško telo že v šolskih letih; večurno sedenje na dan polagoma zatne zdrav nagon za gibanje. Telo le počasi pridobiva na teži in močeh in edina doba, v kateri se razvija nemoteno, je poletje. Kakšna razlika je v tem oziru med letom in zimo, kaže najbolj nazorno razmerje v številkah, ki so 8:1 v korist poletja. Stalno in dolgotrajno sedenje povzroča dalje razna skrivljenja na hrbtenici. Zunanji znaki te škode so skrivljena drža, vdrt prsni koš in

skrivljen hrbet ter razne druge zunanje hibe, ki jih je treba takoj uravnati s telesnimi vajami, ker ostane sicer telo pohabljenost vse življenje. Res je vse to vredno tehtnega pomisleka, če pomislimo, da so zdravniške preiskave dognale, da ima med 100 dečki ali deklicami nad 28 dečkov in celo 48 deklic več ali manj skrivljena telesa. Te telesne hibe se dajo odpraviti samo s čim čiščimi in čim temeljitimi telesnimi vajami. Brez telesnih vaj in ob večnem sedenju se pojavijo tudi težje hibe v tvorbi kosti ali mišic, ki povzročajo v poznejših letih grbe, povešana ramena, šibkosti v križu in slabosti v nogah.

Nič manj škodljivo kot sedenje je tudi predolgo stanje, posebno še v slabo prezračenih prostorih (pisarnah, trgovinah ali tovarnah). Okostje v stoječi drži preveč trpi in telo se sklanja tako dolgo, dokler trajno ne ostane takšno. Stoječ človek mora po možnosti razbremeniti noge, da se telo drži samo pokoncu, ker so sicer neizogibne posledice v ploskih nogah, krčnih žilah, trdih mečih in povešenih ramenih.

Moderne telesne vaje hočejo te škode preprečiti, ker je vedno boljše, če je mogoče hibo preprečiti kot zdraviti pozneje, ko se je že pokazala.

V zadnjem času so velika podjetja v tem oziru že sama mnogo storila za svoje nameščence. Trdke svetovnega slovesa v velikih evropskih središčih dajejo svojim uslužbencem po določenem načrtu priliko, da si lahko med delom krepijo telesne ude z gibanjem na prostem. Nekatere poznamo celo takšne, ki so zgradile za svoje ljudi umetne kopalne bazene, kjer si lahko vsak dan osvežijo telo in duha. Uspehi teh uvidnih novotarij so res odlični. Izdelali so statistike, iz katerih lahko posnemamo, da se je zdravstveno stanje med

uslužbenci takšnih podjetij že po kratkem času izboljšalo za 50 odstotkov.

Vsa ta dejstva govorijo glasno, da so telesne vaje za poklicno delo neobhodno potrebne. Brez njih postane vsako človeško telo slej ali prej razvalina. Prav posebne koristi so seveda telesne vaje za duševnega delavca. Duševno delo ne porabi toliko fizične energije, zato pa tem več živčne sile. Te zaloge so vedno delj sveže, če se delo periodično menja, to je, če se duševno delo večkrat prekine in se v teh presledkih uri telo. Če se pri tem duševni delavec izogiba prevelikih naporov in ne izčrpa preveč telesnih sil, se kri zopet živahneje pretaka po žilah in volja do dela se — kljub navidezni časovni zamudi — izdatno stopnjuje. Zato je razumljivo, da človek po duševnem naporu rad pretegne ude ali vsaj zdeha. Vse to dokazuje, da sta telo in duh med seboj zvezana celota, ki ju je treba gojiti oba in skrbeti za prožnost obeh. Zanemarjanje telesa pomeni škodo za duha in obratno.

Moderni človek potrebuje torej telesne vaje in z njimi svetlobe, zraka, solca in gibanja. Solnce in zrak ustvarita v človeku ono nepojmljivo ugodje, ki ga dviga nad vsakdanjost in zapušča v njem prijetno čuvstvo, ki ga pozna samo človek, kadar so njegove mišice prožne in se gibljejo vse sile v njem. Srečen je oni, kdor ob pravem času najde pravo mero. Kajti samo iz ravnotežja med vsemi silami v človeku nastaja pravi, polnovredni in popolni človek. Vsak moderni človek mora doseči višek delovnih sil, v vsakomur se mora pretakati živ tok življenja, ker le tako je lahko prožen, hiter, odločen in ob vsaki priliki prisoten z duhom. Človek potrebuje vse svoje sile; če se preveč porabi, jih je treba nadomestiti, ker sicer ne more vzdržati v boju za obstanek.

Človeka morajo vzpodbujati vsi živi impulzi in po njem se morajo pretakati vsi življenjski toki. To je smisel in pomen novodobnih telesnih vaj za poklicno delavnost posameznika in družbe. Pot je torej za vsakogar jasno začrtana!

Stanje učiteljskega osobja v Dravski banovini.

Statistični podatki, ki jih danes priobčujemo, so velezanimiva slika našega stanu. Ta števila so ogledalo, ki ne kaže samo razvrščenja učitelj, osobja v Dravski banovini po plačilnih skupinah in stopnjah, ampak tudi razberemo iz števil moč učiteljstva in razmah šolstva v banovini in njenih srezih.

Omeniti moramo, da je to pravo stanje 1. marca t. l.

V razpredelnico je vnešeno vse učiteljsko osobje, ki je v službi, in to, bodisi da je

aktivno v šoli, na dopustu, ali prideljeno na delo sreskim referentom in prosvetnemu oddelku Dravske banovine. Vnešeni so tudi veroučitelji, učiteljice-redovnice in učitelji-redovniki, ki so uvrščeni v pripravnisko skupino. V razpredelnici so tedaj vsi učitelji in učiteljice, katerih delo je v osnovni ali meščanski šoli in ki so plačani iz kredita prosvetnega ministrstva.

Koliko bi zmogli, ako bi se trdno organizirali! Naša moč, naše delo bi imelo veljavo, ki mu gre po važnosti omike in prosvete.

Tek. št.	Ime sreza	Število učiteljskega osobja uvrščenega v										Štev. uč. priprav. pravico		Štev. učiteljev-dnevniarjev	Skupaj						
		VI. pl. skup.		VII. pl. skup.		VIII. pl. skup.		IX. pl. skup.		X. pl. skup.											
		2.	1.	2.	1.	2.	1.	2.	1.	2.	1.										
		stopnjo		stopnjo		stopnjo		stopnjo		stopnjo											
1	Brezice	7	8	10	—	6	5	—	10	10	—	13	17	—	2	1	20	1	5	—	115
2	Celje	27	14	22	—	20	21	2	24	15	3	12	27	—	—	15	1	4	6	213	
3	Črnomelj	5	4	1	—	5	3	—	6	6	—	6	6	—	—	1	11	—	3	—	57
4	Dol. Lendava	5	4	8	—	4	2	—	4	10	—	8	23	—	—	28	—	5	1	102	
5	Dravograd	7	3	10	—	8	7	—	4	12	4	11	23	1	—	11	1	2	2	106	
6	Gornji grad	1	3	3	—	3	—	—	1	5	5	—	13	9	—	—	5	—	1	1	50
7	Kamnik	13	11	11	2	10	6	2	10	23	—	11	12	—	1	1	20	2	2	3	140
8	Kočevje	12	9	9	—	13	6	1	20	19	1	13	20	—	—	20	3	4	1	151	
9	Konjice	8	9	3	1	5	3	—	9	4	—	7	8	—	—	9	1	3	2	72	
10	Kranj	14	10	15	—	18	9	2	13	17	1	13	25	—	—	1	23	1	3	5	170
11	Krško	8	8	11	—	7	9	3	16	16	—	17	39	—	—	31	—	7	2	174	
12	Laško	16	17	5	—	9	10	3	16	16	—	17	17	—	—	12	2	2	—	142	
13	Litija	9	7	8	1	11	15	—	10	17	—	13	28	—	—	15	2	2	7	145	
14	Ljubljana mesto	72	29	21	—	19	19	3	25	13	1	3	6	1	—	1	19	2	1	—	235
15	Ljubljana okolica	36	30	44	—	28	29	—	38	23	—	19	18	—	1	1	12	2	5	1	287
16	Ljutomer	7	6	7	—	7	5	1	16	10	—	9	19	—	—	3	24	—	2	3	128
17	Logatec	7	3	13	—	6	11	—	7	15	—	11	13	—	—	17	—	1	3	107	
18	Maribor desni breg	25	15	14	—	12	7	2	19	19	—	8	32	—	1	2	11	2	1	—	170
19	Maribor levi breg	28	19	23	—	20	16	3	12	21	1	30	36	—	—	28	2	1	5	245	
20	Metlika	3	—	2	—	1	3	—	3	5	—	5	6	—	—	2	9	—	3	1	43
21	Murska Sobota	9	5	10	3	3	7	1	8	12	2	5	33	—	—	40	2	7	1	148	
22	Novo mesto	13	7	10	—	12	9	1	12	12	—	14	28	—	—	23	1	3	1	146	
23	Ptuj	27	13	14	—	10	18	3	15	10	1	26	52	1	—	2	32	—	2	—	226
24	Radovljica	5	12	12	—	6	10	—	19	25	—	9	22	—	—	14	—	—	—	134	
25	Slovenjgradec	8	5	4	—	4	5	1	7	15	1	12	22	—	—	3	8	—	1	97	
26	Šmarje pri Jelšah	11	4	7	—	12	6	1	5	11	—	23	38	—	—	1	29	—	5	1	154
27	Mečanske šole	33	17	34	—	37	23	4	37	41	—	25	12	—	1	1	2	—	—	267	
28	Beograd	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
29	Višja pedagoška šola	—	—	—	—	—	—	—	1	4	—	7	15	—	—	1	—	—	—	28	—
Skupaj		417	271	331	7	296	264	34	371	406	15	360	609	3	6	17	499	25	75	47	4053
		1019		567		811		984		26		524		122		4053					

KARANTANUS:

O „Našem rodu“, ki nekaterim ni po godu.

»Naš rod« je slov. učiteljstvu zelo pri srcu. To razvidimo iz raznih člankov v zadnjih številkah »Učit. Tov.«, to slišimo tudi na učiteljskih zborih. Saj po pravici. »Naš rod« je zamislilo (sicer nekoliko drugače, kot je) naše učiteljstvo; zanj je šlo na delo in našega učiteljstva uspeh je 24.000 izvodov tega lista.

Vse priznanje tudi uredništvu, ki lista ne urejuje šablonski, ga ne neguje le iz naloženosti, ampak z ljubeznijo in stremiljem, da bo list čim kvalitativnejši.

Mimogrede — ni doslej obeh popolnih letnikov še nihče ocenil kot celote. Kritikovala pa se je tu pa tam le pavšalno in z dobrim namenom. Skoro vse učiteljstvo pa tudi drugi priznavajo listu njegovo — literarno vrednost. Naj omenim le Mrzelovo »Rožo« v 4. številki, ki je biser. Res, da učenci, in to celo 6. razreda, poiščejo najprej »Zgodbo o treh muckah«. Tam že vedo, kaj bodo našli. Tam so male slike, ki jih rajši čitajo kakor besede, tam se zgodba vedno dobro konča.

Moral sem jih opozoriti na »Rožo«. Ko sem jim jo prečital, sem se uveril, da so pravilno občutili in razumeli zgodbo, ki se sicer zdi na prvi mah sentimentalna — pa ni. Lepa, globoka stvarca, pisana v slogu, ki je res samo Mrzelov in izviren, pa tudi življenjski in

slovenski. In že slog je pol umetnine. Tudi drugi prispevki v tej številki so prav dobri in primerni in je 4. številka doslej ena najboljših (5. številka še nimam).

Do tu bi bilo vse dobro. Vprašam pa: Ali naj ostane »Naš rod« zgolj literarna mladinska revija ter se naj v tej smeri še spopolnjuje?

Slišijo se glasovi, ki so v naših društvih že v večini: naj bo list pisan samo za osnovno šolo, naj bo bolj časnik, kakor revija, skratka — naj bo šolski list.

Na zborovanju ormoškega učiteljskega društva se je o tem mnogo debatiralo in je bilo soglasno mnenje članstva, naj se »Naš rod« preuredi v tej smeri.

Stvar je mišljena približno tako: »Naš rod« naj ostane še nadalje mesečnik, ki pa se naj s svojim obsegom in kakovostjo papirja sku

nekaj leposlovnih sestavkov, drugo pa — če bo moral. »Naš rod« kot šolski list — časopis bi bil otrokom vedno nov. Druga stran te preureditve bi bila najmanj 100% višja naklada, kar list poceni in izboljša. Z uvedbo šolskega lista, ki bi bil, če ne za vsa šolska leta, vsaj za srednjo in višjo stopnjo obvezen, bi se izdatki za šolske čitanke — drugih knjig skoro ne rabimo — črtali. To je — »štednja«. Seveda stoji vmes zakonski predpisi, ki uvažajo in še bodo uvažali monopol na zvezke, knjige in ne bodo dopustili novotarij, četudi niso slabe. Toda, saj to so le želje in predlogi.

Kakšna naj bo vsebina šolskega lista? Šolski list naj bo časnik, mesečnik, kjer se naj v glavnem obravnavajo aktualne zadeve, ki zanimajo otroke, ga vzgajajo in izpopolnjujejo njegovo znanje. Mnogo zanimivih, seveda skrbno izbranih in podanih novic iz domovine in vsega sveta, pridobitve tehnike, moderno gospodarstvo, zadrugištvo, privla-

ni potopisi, zgodovina in obliki mičnih povest, leposlovje z izborom klasikov, proslavo njihovih obletnic in sodobnih mladinskih pisateljev bodi pestra slika tega lista.

Vse urejanje šolskega lista bi seveda moralo biti sistematično pač z ozirom na to, da list nadomestuje čitanke in izpopolnjuje otrokovo znanje, ki se mu nudi po učnem načrtu. Vse to so seveda mnenja, ki bi morala zajeti širši krog učiteljstva, da bi o njih razpravljalo pri zborovanjih in na banovinski skupščini.

Čeprav bi prizadejali pravkar omenjena mnenja, sem uverjen, da bo v dogledni bodočnosti tudi pri nas šolski list prodril. Prvič, ker ga bo zahtevala moderna doba in šola, in drugič, ker bo praktičnejši in bolj življenjski kakor vse še tako skrbno urejene šolske čitanke.

Največja ovira njegovi uvedbi bodo seveda zadevni predpisi.

Za zdaj pa delajmo na to in — čakajmo!

Splošne vesti.

VABILO

na izred. občni zbor društva Samopomoč za otroke učiteljev in učiteljic v Ljubljani, ki se bo vršil

v nedeljo 19. junija ob 10. uri dopoldne v sobi odsekov JUU — sekcije za Dravsko banovino v Ljubljani, Franciškaška ulica št. 6 s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva
2. Likvidacija društva.
3. Ustanovitev zadruge z o. z. Samopomoč za otroke učiteljev in učiteljic v Ljubljani.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Lavrič Pavle, s. r., predsednik.

Kumelj Metod, s. r., tajnik.

Likvidacija društva Samopomoč za otroke se mora izvršiti, ker oblast sprememb pravil zadnjega občnega zbora ni odobrila in je zahtevala, da se društvo preoustuje.

§ 27. dosedanjih pravil se glasi:

a) Ako se dozna, da društvo ne more dalje obstajati, se skliče le v ta namen izredni občni zbor, pri katerem mora biti navzoča vsaj polovica plačnikov; od teh morata glasovati dve tretjini za razpust društva.

b) Ako se po dvakratnem sklicanju ne udeleži izrednega občnega zbora polovica plačnikov, se sklepa pri vsakem številu navzočih plačnikov za dvetretjinsko večino.

Ker je nujno potrebno, da pride nova zadruga čim prej do rednega dela, apelira društveni odbor na vse plačnike, da se občnega zbora polnoštevilno udeležijo.

— Seja upravnega odbora JUU — sekcija Ljubljana bo 12. junija t. l. v Ljubljani. Člani prejmejo posebna vabila z dnevnim redom pravočasno.

— Pojasnilo k razpisu učnih mest. Nekateri interesi so se obrnili na sekcijo glede razpisa mest šol. upravitelja, ker so jim sreska načelstva vrnila prošnje z motivacijo, da ministrski razpis v »Službenih novinah« nima takega razpisa. Prizadetim pojasnimo, da razpisuje ministrstvo le učiteljska mesta in postavlja le učitelje, ker § 346.

uradniškega zakona od 31. marca 1931. ne predvideva zvanja »šolski upravitelj« in je Glavna kontrola taka postavljena osporila. Kjer je prosvetni oddelek banske uprave razpisal mesto šol. upravitelja, bo tudi po imenovanju poveril prizadete prosilce s posli šol. upravitelja. — Ker v »Službenih novinah« ni vseh prostih mest, kakor so bila prvotno objavljena, sporočamo prizadetim, da je merodajen razpis po »Služb. nov.« in »Služb. listu«.

— Zadrugišno knjigovodstveni tečaj bo priredila v letošnjih počitnicah sekcija JUU s pomočjo kraljevske banske uprave. Na tečaj bodo sprejeti učitelji, ki že vodijo zadrugo, pa se žele še izpopolniti, in oni, ki si žele pridobiti potrebnega znanja iz teh panog v svrhu ustanavljanja in vodstva zadrug. Čas, kraj in organizacijo tečaja ter pogoje za sprejem v tečaj bomo objavili, čim bodo izvršene vse priprave. V tečaj, ki se bo vršil najbrž v mesecu juliju, bo sprejetih 30 učiteljev odnosno učiteljic.

— Članom učiteljskega društva v Kamniku. Konec maja so prejeli člani položnice z označenimi dolžnimi zneski do 30. 6. t. l. Prosim, da poravnajo dolg po prejemu junjske plače, da bo moglo društvo zadostiti svojim obveznostim. — Blagajnik.

— Trije počitniški učiteljski tečaji. Sekcija za Savsko banovino priredi v letošnjih velikih počitnicah tri samoizobraževalne tečaje in to glasbenega, ki se vrši v Zagrebu v juliju, meseca avgusta se vrši tečaj za sokolsko telovadbo v Crikvenici, a tečaj za rokotvorni pouk se vrši v Selcih v avgustu. Vsi trije tečaji so štiritedenski. Za vsak tečaj je vplačati Din 300 — kot vpisnino. Oskrbovalnica znaša v Zagrebu Din 750 — a v Crikvenici in Selcih Din 900 —. Natančnejša pojasnila daje JUU sekcija za Savsko banovino v Zagrebu, Bogovičeva ul. 7. Prijave je poslati še v teku meseca junija. Nekaj projektov za te tečaje ima tudi sekcija v Ljubljani, kjer jih reflektanti lahko dobe.

— V učiteljski dom v Beogradu bo sprejetih v šolskem letu 1932/33. šestdeset učiteljskih otrok, ki obiskujejo v Beogradu šolo. — Tudi v Mariboru bo v prihodnjem šolskem letu odprt novokupljen dom inter-

nat za učiteljske otroke — Zadruga »Učiteljski dom« v Ljubljani ima že stavnbi prostor in precejšnje, a ne zadostno premoženje, zato apeliramo na vse tovariše (ce), da se ob vsaki priliki spominjajo učiteljskih domov.

OBLAČILNICA ZA SLOVENIJO

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 7

priporočajo svojo bogato zalogo manufakturnega blaga prvovrstnih čeških, nemških in angleških tovarn. Državni nameščenci dobe blago tuji na obroke proti predložitvi legitimne.

— Štiritedenski gospodinjski tečaj za učiteljice se bo vršil od 4. do 30. julija t. l. na dr. Krekovi meščanski gospodinjški šoli v Zgornji Šiški pri Ljubljani. Natančnejša pojasnila daje, in priglasje sprejema upravništvo šole do 15. junija t. l.

— Popust na železnicah za obiskovalce vsesokolskega zleta v Pragi. Na IX. vsesokolskem zletu v Pragi pričakujejo kakih 800 tisoč obiskovalcev, pretežna večina iz Češke, slovaške, a prišlo bo tudi mnogo gostov vseh držav sveta. Ker bo poleg Sokolov tudi mnogo nesokolske publike, bo veljal tudi za te popust 33% po češkoslovaških železnicah, če bodo imeli izkaznico sokolske razstave. Na jugoslovenskih železnicah jim bo dovoljen 50% popust, a samo na povratku. Sokolska razstava bo zelo zanimiva in bo na njej zastopani tudi SKJ. Razstava traja od 18. junija do 10. julija. Popust na železnici velja od 14. junija do 14. julija. Izkaznica za sokolsko razstavo se dobi za 30 Din pri vsch češkoslovaških konzulatih in pri vseh jugoslovenskih zastopnikih praškega veleposla.

MIROSLAVA LEITGER

LJUBLJANA, Juričev trg št. 3.

Izdelovanje ročnih in strojnih vezin. Predtiskarija in izdelovanje šablon. Zaloga DMC in vseh potrebščin za vezenje in predtisk.

— Krivična kritika. V majniški številki mesečnika »Treznost«, ki izhaja v Celju, si je pisec članka na strani št. 4, drugi stolpec, izbral učiteljstvo, katero kritizira na zelo nedopusten način. Učiteljstvo kot stan smatra samo za plačane uradnike, ki prebijejo tistih par ur med štirimi stenami in si mislijo, da so s tem svojo dolžnost izvršili. Sploh dvomi, če učitelji razmišljamo o svojih dolžnostih. Višek nesramnosti pa doseže članek, ko pravi, da bi vzor učitelje lahko našli na prste. Vidi se, da članek-abstinent hoče naprtiti učiteljstvu največ krivde, da treznost med širokimi plastmi naroda tako slabo napreduje. Vprašamo pa pisca članka, ali je samo učiteljski stan tisti, ki vzgaja, ali drugi stanovi nimajo tistih dolžnosti vsaj v pravcu treznosti. Je že res, da omenja z besedico tudi duhovščino, ali glavno ost je nameril na učitelje. Kaj pa drugi stanovi, so vsi sami idealisti, brez grehov in napak. Skrajno netaktno je, da kar ves učiteljski stan smatra za tako manjvrednega, ker pravi, kakor sem že prej omenil, da vzor učitelje lahko našteje na prste. Za take neokusne napade so potrebni tudi dokazi, ker drugače si bo javnost res mislila, da je učiteljstvo nepotreben parasit na državnem telesu. Ker izgleda, da ne bo konec takih pavšalnih žalitev, bo potrebno, da si učiteljstvo za take napade pridobi zadoščenje, če ni mogoče drugače, pri sodišču.

Tiskovine

1. Spisek otrok, ki so dospeli za vpis v šole
2. Spisek defektnih otrok po §§ 15. in 58. zakona o narodnih šolah
3. Matični zdravstveni list za defektne otroke
4. Poročilo o boleznih pri otrocih

po novih pravilnikih

- I. o zdravniškem pregledu otrok za vpis v šole;
- II. o zdravniškem pregledu dece za sprejem v šole za defektno deco in dolžnostih zdravnikov v teh šolah

ter vse nove predpise

- a) o zdravniškem pregledu dece za vpis v šole;
- b) o postopanju za vpis dece v šole za nezadostno razvito deco in učnih načrtih za te šole;
- c) o postopanju za vpis dece v gluho-nemnice in učnih načrtov za gluho-nemno deco;
- d) o postopanju za vpis slepe dece v zavode za slepo deco in učnih načrtih za pouk slepe dece

izda

UČITELJSKA TISKARNA V LJUBLJANI.

Tiskovine se lahko naroče takoj, za knjigo o vseh gornjih novih predpisih pa sprejema prednaročila

KNJIGARNA »UČITELJSKE TISKARNE«

v Ljubljani, Franciškaška ulica št. 6.

— Laporje. V nedeljo 22. maja smo obhajali na tukajšnji osnovni šoli »Materinski dan«. Priredili smo 2 otroški igrici »Mati in otroci« ter »Dva računa« z več temu dnevu prikladnimi deklamacijami. Obe igrici sta prav dobro izpadli. Posebno pestra je bila slika matere z deco na novopreslikanem in predelanem odru, ki predstavlja cvetočo pomlad. »Dva računa« sta oba igralca izvedla prav dobro, da sta marsikateri navzoči mamici izzvala solze v oči. Obe igri sta vodili tov. Angela Lorberjeva in Marica Robičeva, uvodni govor tov. Lorberjeva, petje pa tov. Logar Franjo. Oba zastora (spredaj in zadaj) ter kulise nam je iz prijaznosti preslikal tov. Vlado Lorber iz St. Ilje, brat tov. Lorberjeve. Oder sam pa je last domače »Sokolske četce« oziroma bivšega Tamburaškega društva. — Udeležba je bila za naše skromne razmere še dovolj lepa. Izkupek je bil, kot običajno, še zadovoljiv ter se bo razdelil med tukajšnje ubožno šolsko deco. Na Vidovo pa ponovimo igro »Šivilja Klara«, katero smo že igrali za rojstni dan Nj. Vel. kralja.

— Zamenjava službenih mest. Zamenjata se dve službeni mesti na Bledu z ljubljansko okolico. Če je kdo pripravljen zamenjati, naj to javi upravi »Učiteljskega Tovariša« pod »Bled«.

Pri naročilih potom Učit. gosp. poslovalnice upoštevajte knjigarno Učiteljske tiskarne!

LISTEK

Jože Župančič:

Mahatma Gandhi — kot vzgojitelj.

V letošnjem »Učiteljskem Tovarišu« z dne 18. februarja smo malce pokramljali o možu, ki še danes zanima doberšen del svetovnega javnega mnenja. Prikazati sem skušal Mahatma Gandhija kot vzgojitelja. Malce mi je zadeva takrat spodrknila, kakor bi mi lahko očitali v kaki »boljši« družbi. Pripeljal sem moža kar in »in medias res« — niti ga nisem utegnil predstaviti. To pa bolj iz vzroka, ker je Gandhi tako poznat vsehovsod, da bi bilo o njem res odveč vsako široko razkladanje ob vstopu v naš tednik. Res pa je tudi, da poznamo Gandhija kot tip skromnega moža tako po zunanosti in obleki, kakot tudi po življenjskih navadah. Marsikoga bi ta skromnost zavedla do misli, da je vzlet Gandhi iz povprečne indijske sredine, kajti smo o njegovih šolski izobrazbi doslej malo izvedeli iz naših dnevnikov.

V malem priročniku »Knaurs-Konversationslexikon«, ki sem ga nedavno kupil Učiteljski knjigarni za borih 45 — Din (v platno vezana skoro 1000 strani obsegajoča knjiga vsebuje 35.000 razlag za besede, 2600 ilustracij, 70 podob oz. zemljevidov itd. itd.), pa najdemo pri besedi Gandhi naslednje podatke:

Mahatma Karamhandra Gandhi se je rodil 2. oktobra 1869. Študiral je kot državljani Velike Britanije, doma je iz kolonije angleškega imperija, v Londonu.

Posvetil se je advokaturi, zdaj pa zagovarja osvoboditev svojih rojakov izpod oblasti Britancev. Bojuje se za svoje ideje že več desetletij, zdaj se je postavil na čelo uporniškega gibanja v Južni Afriki. V poli-

tičnih bojih je le za mirna sredstva: pasivno rezistenco, najljubši pa mu je bojkot angleških proizvodov, ves pa je v ognju, ako ponagaja s tem kolonialnim državnim financam in nam je še v živem spominu, kako je pestil rojake, naj ne uživajo monopolne soli, temveč si jo najraje kar sami pridobivajo iz slane vode. Zato pa hodi sam tudi v mrzli klími do gole kože razgaljen, da mu ni treba nadeti volnenih izdelkov svojih gospodarjev. Da se izogne nakupu predilniških izdelkov sam in njegovi soprojci, je uvedel spet v življenje Južne Afrike orodje iz romantičnih časov: — kolovrat. Kakor ga torej vidimo, je zelo bogat na raznih domislekih, da se otrese vsakega neljubega dotika z Angleži, in mu bo menda najbolj po godu, ako bo lahko združil za svoje svete želje in namene oba največja indijska rodova: Mohamedance in Hinde. V taki složni družbi bi šteli njegovi privrženci v milijonih.

Toliko zaradi »bontona«, da predstavimo Mahatmo, kdo je in kaj je!

Zdaj pa še k jedru našega pomenka: h Gandhiju-vzgojitelju.

— Satya graha! Nasilja nikar!

Kakor označujejo Gandhija vsa dela, ne spada v tisto vrsto mož, ki bi pridigal vodo, sam pa bi se krepčal z vinom! Kar je menil, da je dobro za njegovo lastno družino, to je propovedoval tudi ostalim, in obratno tudi: kar je spoznal za dobro drugod, to je bila smernica tudi za njegovo lastno domačijo, družino.

Nikoli ni popustljiv, nikjer in nikoder, niti ne priznava svojemu ožjemu krogu nikakih spregledov niti priboljškov. Je strog pripadnik — principov!

Naj ima besedo Mahatma, da ga spoznamo iz življenja:

»Bilo je na moji — Tolstojevi — farmi. Baš takrat se je zadrževal pri nas Mr. Kallenbach, eden mojih najzvestejših sodelavcev v Južni Afriki. Opozoril me je na neko nje-mu neljubo točko v naši domačiji.

Med naseljniki na farmi je bilo tudi več tujih otrok, ki so jih poslali starši k nam na

šolanje. Dečad pa je bila vsakovrstna, zlasti eden je bil že tak neugnanec, da je presedal vsem. Nismo ga mogli ugnati; odveč je bilo vse prizadevanje, da se fantič poboljša. Bil je celo od dneva do dneva hujši in je bil na farmi kamen spodtike vsem.

Pa mi je dejal nekega dne Mr. Kallenbach, ko mu je bilo mladeničevih razbrzdanih že dovolj: »Ne razumem, dragi prijatelj Gandhi, kako dopuščate, da se krečejo tudi vaši 3 sinovi v družbi največjega pokvarjenca naše farme. Prav nič mi ni všeč sožitje vaših sinov z razbrzdancem; kajti je možna za nje samo ena posledica, tudi vaši fantje se bodo demoralizirali.«

— »Kako pa naj delam na farmi razliko,« sem menil ves presenečen dragemu tovarišu, »saj sem odgovoren tako za svoje fante, prav tako kakor tudi za tistega ničvrednega. Sploh pa fanta ne morem odslavit, ker so mi ga starši v dobri veri, da bo enakopraven član naše farme, zato poslali semkaj. Radi tega sem prisiljen, da ga obdržim še nadalje v naši sredi in tudi med mojimi fanti. Oba pa dobro veva, da se vsakdo, ki živi v družbi ostalih, nauči lahko marsikaj, tako dobrega kakor tudi slabega. Ne morem, da bi svoje dečke svaril pred občevarjem z nadlego naše farme, s tem bi jih navajal, naj se dvignejo nad — ostale. Ne, ne! Tega nikakor ne morem... Prepričan sem, da bi jih s tem povedel na življenjska stranpota...« je nadaljeval Gandhi ves v ognju, pomislil, pa spet na daljeval: »Menim, da je prav taka mešana družba za prečiščenje značaja nad vse potrebna. Človek se nauči razlikovati sam od sebe med dobrim in slabim. Prav zato puščam svoje sinove v tako mešani družbi, ker sem prepričan, da jim bo to za vzgojo značaja le koristilo...«

Mr. Kallenbach: »Kaj pa, če se bodo navzeli le slabih dečkovih lastnosti?«

Gandhi: »Seveda, računati je treba tudi s tem.«

Mr. Kallenbach je dvomno skomignil z rameni. — rekel pa ni ničesar več. Gandhi-

jev stoičen, a vendar preračunan odgovor mu je menda zaprl sapo.

Vzgojitelj Gandhi pa se v svojih fantih ni zmotil. Sožitje z ostalo deco je mladeniče le utrdilo, od ostalih so se navzeli le dobrih lastnosti, slabe lastnosti pa so se naučili spoznavati in — zaničevati.

S tega in podobnih primerov zaključuje Mahatma: »Nepokvarjeno mladino lahko prepuščam v družbi s pokvarjenci, so lahko skupno pri pouku in tudi med seboj občujejo. Ne bodo se zgubili; — to pa predpostavljam, da je tak poizkus pod budnim nadzorstvom staršev ali drugih vzgojiteljev.« To slednje pa je Gandhi — podčrtal!

Prav svojevrstno obsoja indijski modrec tak način vzgoje, ki deco omehkuje: »Le nikar ne povijamo dece v bombaž in jo ne zaklepajmo za visoke zidove... da jih obvarujemo pred nevšečnostmi sveta. Nasprotno pa imejmo deco, ki se giblje v mešani družbi, tako po značajih kakor tudi po spolih, povsod pod stalnim, opreznim nadzorstvom.

Gandhijevih naukov se ni navzela le njegova družina, pripadniki njegovih idej gredo v visoke milijone, ki so voljni dati za svoje-ga voditelja vse!

Najmlajši Mahatmov sin, Devadas, je bil nekoč na obisku pri svojem očetu, ki je bil spet v političnem zaporu. Sin se je topil v solzah in so ga le s težavo vsega skrušene-ga odvedli prijatelji iz neprijaznega očetovega doma.

Kratko zatem pa so aretirali tudi Devadasa, ki so ga tožili podobnih političnih dejanj, kakor njegovega očeta.

Devadas je poudarjal sodniku: — »Res je, kriv sem dejanj, ki mi jih pripisuje obtožnica Zagrešil sem vse očitke premišljeno in preudarno. Prosim, da mi odmerite — najvišjo kazen!...«

Tako Devadas in mnogi drugi!...

Predragi, ti pa presodi sam uspehe Mahatme Gandhija, političnega voditelja in — vzgojitelja.

— Na razstavo perutnine in kuncev, ki jo priredi Kmetijska družba v Ljubljani dne 4. junija ob 10. uri na velesojmu, opozarjamo vse učitelje, posebno pa one, ki se pečajo z rejo malih živali. Razstava bo pokazala lepe uspehe reje teh prekornih živali.

— Današnji številki prilagamo recepte za močnat jedi, serijo »B«, katere izdaja vsake tri mesece naša domača tovarna za pečivne praške: Adria v Ljubljani. Kdor želi, da se mu druge izdaje redno pošiljajo, naj javi svoj naslov omenjeni tovarni. Kdor se ne poslužuje preparatov te naše edine domače tovarne, naj piše po vzorce, da se o nenadkriljivi kakovosti njenih preparatov prepriča. Tovarna je svoje preparate tako izpopolnila, da daje za njih najboljšo kakovost polno jamstvo.

— Obisk mednarodnega vzorčnega velesojma v Ljubljani. Kraljev. banska uprava je izdala naslednjo okrožnico: Od 4. do 13. junija se bo vršil letos XII. mednarodni vzorčni velesojm v Ljubljani. Kakor druga leta, bo tej gospodarski prireditvi priključenih več specialnih gospodarskih razstav. — Za šolsko mladino je določena znižana vstopnina 3 Din za osebo, spremljajoče učiteljsko pa je vstopnine prosto. Enako tudi nekaj najrevnejših učencev vsakega razreda po uvidenosti dotičnega g. razrednika. — Obisk velesojma se lahko uporabi kot poldnevna, odnosno celodnevna poučna ekskurzija

Osebnostne zadeve.

— i V IX. skupino so prevedeni: Hari Zoltan, učitelj v Stanjevcih, in Janko Šuman Elizabeta, učiteljica v Gor. Sušicah.

Učiteljski pravnik.

— § Pripravniki (-ce) — povračilo potnih stroškov za polaganje praktičnega izpita. — Po § 14/7 U. Z. so imeli pripravniki pravico do potnih stroškov do 31. III. 1932, ker je odstavek 7. § 14. U. Z. razveljavljen s čl. 62. fin. zakona za l. 1932/1933, ki je stopil v veljavo 1. IV. 1932, nimajo učitelji ob polaganju praktičnega izpita več pravice do povračila potnih stroškov.

— § Tožbe na Državni svet, kakor tudi odgovori na tožbe Glavne kontrole, se vselej pošiljajo direktno Državnemu svetu v Beogradu in ne po uradni poti. Takle pošiljke je pošiljati priporočeno s povratnico.

Rok za vlaganje tožb proti odlokom ministrstva je 30 dni po prejemu odločbe, rok za odgovor na tožbo Glavne kontrole je pa 15 dni po prejemu tožbe.

§ Pripravniki — prevedba v uradniško skupino. Prošnjak za prevedbo v uradniško skupino je priključiti v posebni ovojni poli originalne dokumentov, kakor je odredilo ministrstvo prosvete. Vsak drugačen postopek le ovira hitro rešitev prošnje. V izvod je vpisati oceno za toliko šol. let, kolikor jih je potrebno po § 13. odnosno 49. u. z. za napredovanje v skupino. Glede vpisa ocen se je ravnati po razpisu prosv. oddelka kraljevske banske uprave.

§ Dnevničarji — zdravljenje v bolnicah. Ker je s finančnim zakonom za l. 1932/33. ukinjeno zavarovanje dnevničarjev in honorarnih uslužbencev po zakonu za zavarovanje delavcev, imajo v slučaju bolezni pravico do nagrade iz državne blagajne do 65 dni v letu po čl. 173. zakona o uradnih dokler pa se ne ustanovi podporni fond in predpiše uredba po § 56. fin. zakona, je odredilo ministrstvo financ, da se ti uslužbenci smatrajo kot državni uslužbenci v pogledu olajšav glede zdravljenja v javnih bolnicah in klinikah.

§ Napredovanje v višje položajne skupine. Po odredbi kraljevske banske uprave je predlagati prošnje za višjo položajno skupino v dvojniki. En izvod prošnje je kolkovati s 5 Din in priloge te prošnje z 2 Din — drugi izvod prošnje in priloge so kolkovati proste. Ker je treba v predlogu navesti, na podlagi katere priloge si je pridobil prosilec pravico do višje skupine, je potrebno, da se označijo prošnje za A in B ter priloge za A/1 itd., kakor je že svojčas odredila kraljevska banska uprava. — Priloge teh prošenj so: Ukazni dekret odnosno dekret ali uverjenje o napredovanju v poslednjo skupino po prejšnjem Ur. zakonu, prevodnica na plačo po novem Ur. zakonu in izvod iz Uslužb. lista. — V prošnji je navesti datum in številko dekreta o napredovanju v zadnjo prejšnjo skupino, ki je edina merodajna za napredovanje po novem Ur. zakonu (§ 49. in 249.).

Naša gospodarska organizacija.

Tovarišice, tovariši! — Učiteljski dom v Ljubljani se bliža uresničenju. Naročeni so že podrobni načrti. Zato ne držimo rok križem, ampak žrtvujemo vsak po svoji moči! Spomnimo se vsak z malim darom svojega doma ob sedanjih mesečnih prejemkih in pokažimo s tem, da znamo ceniti moč organizacije. Položnico dobite pri vsakem poštnešnem uradu. Ček. številka Učit. doma v Ljubljani je 13.939.

— g Ali že uporabljate pri domoznanskem pouku zemljevid »Kamniške planine«? Ako ne, naročite ga takoj pri Učiteljskem domu v Ljubljani, kjer ga dobite za 4 Din.

— g Plačilne pole za mesec junij so razveselile marsikatero tovarišico in tovariša. Ali bi ne bilo mogoče, da nakloni vsak svoj drobec od tega našim učiteljskim domovom? Oba sta potrebna: ljubljanski temeljev, mariborski opreme. Ne pozabite jih!

— g Učiteljski dom v Ljubljani. Tonetov in Lojzetov nabiralnik »mlin« je namel v maju za Učiteljski dom v Ljubljani 82.50 dinarjev. V Metodovem se je nabralo 39 Din, v uredništvu 18.50 Din, v Kocijančičevem pa 15 Din, skupaj 155 Din. Koliko bi lahko bilo, če bi imele vse tovarišice in tovariši svoje nabiralnike! Zbirka bi šla v tisočake. Naj v juniju ne bo nikogar, ki bi ne imel nabiralnika. V vsaki pisarni in zbornici naj bo na vidnem mestu, da ga nobeden ne prezre. — Ga. Ema Gantar iz Ljubljane je darovala domu v spomin smrti svojega očeta Ivana 100 Din. Sresko učiteljsko društvo v Logatcu je poslalo redni prispevek 200 dinarjev. Ga. Helena Gruden je odstopila domu od zavarovalnega prispevka, ki ga je prejela ob smrti svojega soproga Karla, šol. upravitelja v Dobliču, 60 Din. — Hvala vsem darovalcem! — Jos. Kopal, blagajnik.

Naročajte

vse potrebščine potom

Učit. gosp. poslovalnice!

Mladinska Matica.

— mm Publikacije M. M. — V nekaj dneh bodo tiskane vse 4 knjige M. M., ki se kmalu razpošljejo po šolah. Prva ekspedicijska je namenjena srednjim šolam, kjer se šolsko leto prej zaključuje. Kot smo že javili, dobijo letošnji naročniki naslednje knjige:

»Življenje hudobne kavke Katke«. Slika-nica je razdeljena na 8 poglavij. Tu nam pripoveduje Edo Deržaj brez besed — samo s slikami vesele in nevesele doživlja kavke. Ta »knjiga« je prva slikanica v publikacijah M. M. in veselo nad njo bodo imeli predvsem naši najmlajši.

Druga knjiga — »Bota z Griča« je namenjena predvsem učenkam. To je knjiga, ki smo jo že dolgo obljubljali, a jo šele sedaj lahko damo. Delo o gospodinjstvu je to, a pisano tako poljudno in lepo, da se čita kot povest. Knjigo je spisala znana strokovnjakinja na tem polju Kristina Hafnerjeva, ki je tudi prejela z njo pri natečaju prvo nagrado. — Delo je okusno ilustriral Fr. Stiplovesek.

Tretja knjiga je Bevkova povest »Luček išče očeta«. Ze prva Bevkova knjiga je bila zanimiva. Toliko bolj zanimiva pa je ta knjiga. Otroci jo bodo požirali kot indijanerico. Bevkovo delo pa ni plaža, ampak je umetni-na prve vrste Naslovno stran je narisal M. Gaspari.

Četrta knjiga so »Kresnice«, ki jih je letos uredil Ribičič. Te bodo prenovljene letos nazunaj in navznotraj. Naslovno stran je izdelal N. Pirnat. Vsebinsko se bodo ločile »Kresnice« od prejšnjih. Ne bodo imele drobiža in običajnih statističnih tabel, bodo pa zato priobčile kratek pregled vseh važnejših dogodkov v tekočem letu, poleg tega pa bodo imele še prispevke 24 naših najboljših pesnikov in pisateljev, ki nam pripovedujejo zanimive doživljaje iz svojih otroških let. Poleg originalnih portretov in podpisov teh literatov prinesejo tudi njih kratke življenjske podatke, ki jih bodo lahko tudi učitelji s pridom porabljali pri pouku. Portreti so dela 9 naših slikarjev.

mm Knjige M. M. dobijo samo celoletni naročniki »Našega roda«, ki doplačajo še 2.50 Din. Kdor ni naročen na ves letnik »Našega roda«, knjig ne dobi, če prej ne naroči še ostalih števil.

Za nečlane M. M. stane vsaka knjiga rednih publikacij 5 Din.

Novi naročniki, ki še nimajo Bevkove prve knjige »Luček in njegov škorec«, jo lahko še dobijo pri upravi M. M. za 5— Din.

Opozarjamo na subskripcijo za dr. Čermeljevo knjigo »Nikola Tesla in razvoj elektrotehnike«. Knjigo bi morala imeti vsaka šola, vsaka knjižnica, poznati bi jo moral vsak učenec v višjih razredih. Iz nje spozna vsakdo v lahki obliki bistvo, svojstva in važnost vsega mogočnega sile elektrike, ki je podlaga vse sodobne kulture in civilizacije. Kdor prečita to knjigo, se seznani z našim velikim izumiteljem in učenjakom, z Nikolom Teslo, in spozna, koliko so Jugoslovenci sodelovali pri sodobnem razvoju elektrotehnike.

Zadnja številka »Našega roda« je izšla te dni s prav bogato vsebino. Z verzi so zastopani Zdravko Ocvirk, Albert Širok in Bitenc. Vsi trije imajo pomladne motive. V prozi končuje Ribičič zanimive »Žabe«, Winkler ima trpko stvarco »Brinjeva drevesa«, Magajna daljšo in originalno »Lutko Veselo«, Zupanc pa »Kratko in veselo« Draščan se bo bolho menil.

V rubriki »Naši možje« piše France Vodnik, pesnik in kritik »Doma in Sveta«, o Otou Zupančiču in predvsem o njegovi zadnji izdaji »Cicibana«. Doma in po svetu prinaša Sirkovo zanimivo potovanje »Iz Sv. Križa v Barbano s čolnom« in »Igralska njivica« pa Skrbniškovo »Rožo«.

V Cicibanovem rodu se končuje »Mucova rodbina«, poleg tega pa ima še Kmetova zanimiv pogovor z otrokom »Na sprehodu«. Sledi bogata rubrika mladina piše. Od slikarjev so zastopani: Justin, Kunaver, Maleš, Sirk, Hvala in Gorše.

Obrambni vestnik.

— ob »Slovenec« št. 119 od 26. V. 1932. prinaša sledečo »senzacijo«:

Kaj pravite?

»Gospod urednik! Vprašanje bo prišlo nazadnje. Najprej tole: Vem, da se boste tudi Vi zgrozili, ko izveste, kake stvari se objavljajo v listu, ki ga smatrajo za prvo slovensko pedagoško glasilo.

Živimo sicer v času presenečenj. Še ni minila ena senzacija, že čakamo druge. Če je ni, nekaj manjka in časopis, ki je brez nje, ni zanimiv. Doživljamo pa senzacije, ki režejo globoko, ki izpodejajo korenine naših verskih svetinj, ki rušijo temelje našega verstva in verskega življenja, ki hočejo uničiti bistvena načela krščanske vzgoje... Za take senzacije med vrsticami takozvanih znanstvenih vzgojnih razprav bi morali imeti bolj pazno oko vsi resnejši krogi, ki jim je mar zdrav napredek na šolskem torišču, ki jim je čuvati versko-nravnega vzgojna načela.

Kaj prav za prav hočem? Opozoril bi rad na zablodo, ki sem jo zasledil v znani pedagoški reviji »Popotnik«. Zdi se, da smo krščanski pedagogi premalo pozorni na vsebino tega lista. Res je, da objavlja tudi marsikaj dobrega; toda če se loteva z brskiranjem temeljnih verskih resnic, če hoče z lahko gesto delati črte čez od Boga razodete verske nauke, moramo pa vsi prijatelji mladine in naše šole enoglasno zaklicati: Tega ne bomo trpeli!

Kaj pa je bilo? Navajam doslovno. V letošnji 8. številki je omenjeni list pod zaglavljem »Kakšna bode mladinska knjiga« objavil kot »resume« tole: »Mladinska knjiga vzgaja, uči spoznavati resnično in pristno in neposredno življenje, ki obdaja deco... in naj ne plava po eteričnih višinah, podzemeljskih gradovih in nebesih, naj ne slika devetih, desetih, enajstih pravilničnih nebes z angeli, svetniki, kralji in škrti... V misterioznosti smo postali skrivnostni, trditvi smo začeli o sebi: Smo nerazumljivi! Imamo neumrjočo dušo! Smo vzvišeni nad stvarmi! Smo kralji zemlje! Smo polbogovi!«

Tako hoče pisec nekako pod plaščem pseudoznanosti v eno vrečo vsuti vse, kar je pravljica in v isto vrsto stavi tudi večne resnice božje! In take abotne trditve pridejo v list, ki ga naročajo in plačujejo slovenski šolski odbori, slovensko učiteljsko in mnogo drugih, ki spadajo med pedagoški svet!

Uredniki bodo rekli: Saj je za to odgovoren avtor spisa, ki je podpisan. Mi pa pravimo: Glavno odgovornost pred Bogom in pred vestjo imajo uredniki, ki so to dali objaviti, saj je menda članek izšel z njihovo vednostjo. Če pa je izšel brez njihove vednosti, naj ga obsodijo! Dokler pa se to ne zgodi, vprašam: Ali smem po vesti še naročiti list, ki se v njem tako briskirajo resnice božje?!

Prvotno smo nameravali dati piscu gor-nje »senzacije« primeren odgovor. Opuščamo tudi to, ker je za pametnega človeka nepotreben vsak odgovor. Ugotavljamo samo, da so to metode iz l. 1908. Učiteljsko naj sodi samo!

Šolski radio.

— r Program za XXX. teden. V torek 7. junija bo predaval v šolski radio uri gosp. Viktor Pirnat: Od drevesne skorje do plutastega zamaška. I.—II. V petek 10. junija bodo izvajali učenci in učenke trebanjske šole z Dolenjskega pod vodstvom gosp. Marjana Tratarja igro: Pehta Pevske točke bo spremljala na klavirju ga. Vida Dereanijeva. I.—II.

Stanovska organizacija JUJ

iz društev:

Vahit:

— JUJ SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA — VZHODNI DEL zboruje v soboto 11. junija in ne 14. junija, kot je bilo v prejšnji številki »Učiteljskega Tovariša« pomotoma navedeno. Zborovanje se vrši v istem kraju in z istim dnevnim redom, ki je že bil objavljen.

— JUJ SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA MESTO bo zborovalo v sredo 8. junija ob 8. uri v telovadnici II. deške osnovne šole. Dnevni red je razviden iz posebnih vabil. — Odbor.

— JUJ SRESKO DRUŠTVO ZA SREZ LAŠKO bo zborovalo v soboto, dne 11. junija t. l. ob 8. uri zjutraj v Šmarjeti pri Rimskih Toplicah s sledečim dnevnim redom:

1. Zapisnik
2. Dopisi.
3. Poročila predsednika, tajnika in blagajnika.
4. Volitev delegatov za banovinsko in glavno skupščino.
5. Predavanje sreskega šol. nadzornika.
6. Slučajnosti.

Pleskovič, predsednik; Dušan Lunder, tajnik.

— JUJ SRESKO DRUŠTVO V SLOV. BISTRICI zboruje ob priliki svoje 60-letnice dne 11. junija v Slov. Bistrici s sledečim dnevnim redom:

Ob 8. uri zjutraj društveno zborovanje na deški šoli, kjer se rešijo tekoče interne društvene zadeve.

Ob 10. uri maša za umrle društvene člane v župni cerkvi.

Ob 11. slavnostno zborovanje v dvorani okrajne hranilnice. — Po slavnostnem zborovanju skupen obed istotam.

Tega zborovanja se udeležita tudi sreski učiteljski društvi Maribor mesto in Maribor desni breg.

Miloš Tajnik, predsednik.

— RADOVLJIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO ima svoje letošnje zadnje zborovanje, kakor je bilo določeno na zadnjem jeseniškem zborovanju, v ponedeljek 13. junija ob 9. uri dopoldne v poslopju osnovne šole v Kamni gorici. Po referatu in poročilih je ogled kraja in kamnogoriških znamenitosti, potem pa izleti v okolico. Oni tovariši (ce), ki se pripeljejo s prvim jutranjim vlakom, se snidejo takoj po prihodu vlaka na radovljiskem kolodvoru, nato je pešizlet čez novo brv v Kamno gorico, približno 1 uro hoda. Obedujemo skupno! Za obed naj se vsakdo javi nepreklidno do 8. junija upravitelju šole v Kamni gorici. Da se prav vsi vidimo na zadnjem zborovanju! — Predsednik.

Poročila:

+ JUJ SRESKO DRUŠTVO V DOL. LENDAVI je zborovalo dne 7. maja v Črenšovcih. — Navzočih 48 članov. Predsednik otvori zborovanje in pozdravi vse navzoče. Tov. Gumilar je sporočil zahvalo ljutomerskega društva za naše čestitke k 60-letnemu jubileju.

Po sprejemu zapisnika so bili prečitani dopisi

Temu je sledilo predavanje tovariša A. Krepsa o zgodovini Lendave in nje okolice. Po očitnem geografskem položaju je predložil predavatelj potek važnejših dogodkov do novejših dobe. Ker ni tozadevno druge literature, kakor one v madžarščini, je bilo to predavanje polno odkritij zlasti za one, ki niso službovali v še neosvojenem Prekmurju. Nato so živo debatirali tov. Časar, Gumilar, Horvat Iz., Peternel in dr.

Nadaljevanje gornjega referata je bilo predavanje tov. Kokolja o stilnih sorodnostih Prekmurcev in Madžarov. S slikami in vzorci je pokazal najprej celokupno slovensko ljudsko umetnost (pesmi, noše, ljudsko slikarstvo, veznine), posebej pa njen vzhodnjaški stil in njegovo moč na bližnjem madžarsko sosesčino, ki se še danes prikazuje v nekaterih naših posebnostih.

Predlogi. Sprejeta je bila resolucija obmejnih sreskih društev, ki so zborovala v Mariboru z nekaterimi dopolnili in izpremembami K toč. 8. Ako se izenačijo draginjski razredi, tedaj se naj povsod uvede II. draginjski razred, ne pa da bi se sedanja I. in II. razred reducirala in izenačila s III. razredom. Slednje bi značilo odtegnitev še one malenkosti, ki jo uživajo do sedaj oni, ki so v boljših draginjskih razredih.

K toč. 19. in 21. Ko zajema gospodarska kriza tudi učiteljski stan, stavljamo sekciji predlog, naj ona ne stavlja na razpolago naših moči, tako na pr. ne učiteljev s 35 leti, kakor tudi ne poročenih učiteljic. Teh vprašanj sploh ni treba načenjati z naše strani, sekcija nima za to mandata našega društva.

Vodstvo sekcije naj v vsem uvede najširši parlamentarizem, vsi predlogi sekcije naj izidejo s predhodno odobritvijo sreskih društev

Po živahni debati je bilo zborovanje zaključeno.

Peternel, predsednik; Kokolj, tajnik.

+ ZBOROVANJE UČITELJSKIH DRUŠTEV SREZOV MARIBOR-MESTO, MARIBOR DES. BREG, MARIBOR LEVI BREG, SLOV. BISTRICA IN SV. LENART V SL. GORICAH se je vršilo dne 16. aprila 1932. v Mariboru.

Udeležba je bila lepa, zbralo se je nad 400 učiteljev (ic). Zborovanje je vodil tovariš Hren in je uvodoma izrazil zadovoljstvo nad lepo udeležbo, posebej pozdravil navzoče gg. dr. Lončarja, predsednika sekcije Dimnika, sres. šol. nadzornika Koropca in Tomažiča, a oba sres. načelnika sta radi uradnega dneva opravičila izostanek.

Prvo je bilo predavanje g. dr. Lončarja o »Teoriji in praksi moderne šole«, s katerim nas je od vsega početka pa notri do konca držal v največji pozornosti. Kratek povzetek njegovega izvajanja bi bil sledeč:

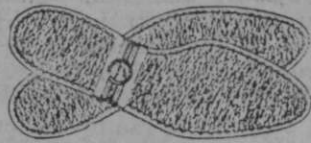
Moderna šola zahteva revolucijo naših glav in srca, misli in čustvovanja, usposobljenega za družbo. Ta sčoni na delu, — duševnem in ročnem, — do njega je treba vzbuditi ljubezen in izoblikovati sposobnost mladine. Resničnost je drugo, svoboda, ki jo je puščati otrokom v šoli, pa tretje načelo v moderni šoli.

Mladina, ki dela sama, tudi sama posnema abstraktne pojme, zato je puščati deco svobodnemu udejstvovanju. Ekskurzije n. pr. nudijo polno pobud in zanimanja, pospeševanja ročnosti ter svobode in učiteljeva neutesnjenost more izvesti z lahkoto strnjene pouk vseh predmetov, tudi osnovno načelo delovne šole.

Uprava te šole mora sloneti na absolutni skupnosti, učitelji, starši in otroci so skupni člen uprave šole. A pogoji za izvedbo so: a) učiteljeva osebnost. Učiteljevanje ni navadno delo, temveč umetnost, zato mora biti državljansko in pedagoško neodvisen, — biti mora stalen na mestu in primerno plačan, imeti eksistenčni minimum, da more svojemu poklicu primerno živeti in se znanstveno in moralno izpopolnjevati, da uživa pri otrocih, starših in v javnosti ugled. Učitelj mora biti svoboden in neodvisen vzgojitelj. b) Sodelovanje staršev je drugi pogoj uprave nove šole, popolna avtonomija, kakor se uveljavlja v Nemčiji na teh šolah, kjer vsi trije faktorji sodelujejo na najtesnejši zvezi. c) Maloštevilstvo otrok v razredu je predpogoj za

Za letovišče

Uspelo nam je izpolniti obutev, ki jo prodajamo za tako nizko ceno, da jo zamore vsakdo kupiti. Tudi Vi boste zadovoljni z našo poletno obutvijo. — P r e p r i č a j t e s e.

Rata

Lufov vložek Din 5.—

39.—

Vel. 19—26

Za deklice:

zračni lahki platneni polčevlji z gumijastim podplatom, okusne oblike.

Vrsta 4441-05

39.—

St. 3—8 (19—26)

Otroški platneni čevljički v sivi barvi z gumijastim podplatom. Praktični za vsakdanjo nošnjo.

Vrsta 4432-37

49.—

Vrsta 2944-00

Sandali, ki ne žulijo niti nog niti žepa. Otroški št. 22—26 Din 39.—, št. 27—34 Din 49.—. Ženski št. 35—38 Din 59.—. Moški št. 39—46 Din 69.—.

69.—

Vrsta 2145-09

Lahki in udobni ženski čevlji iz sivga platna z zaponko in prožnim gumijastim podplatom. Za malo denarja veliko zadovoljstvo.

Več službe:

Trudimo se, da Vas kar najbolje postrežemo ne samo z dobro in ceneno obutvijo, temveč skrbimo, da Vas postrežemo popolno in ceneno tudi z ostalimi potrebščinami za Vašo obutev in Vaše noge.

V vseh naših prodajalnah kupite dobre in cenene nogavice moške za Din 7.—, ženske za Din 25.— in 9.—!

Vse muzikalije se dobe v knjigarni Učiteljske tiskarne. Prospekte raznih edicij pošilja na zahtevo brezplačno.

uspeh šolskega dela. Ni na pravem mestu štednja pri šoli. Znanje je moč, in šole so najboljše naložene denar.

Za lepo, vzpodbudno in strokovnjo predavanje s splošnim odobravanjem najlepše priznanje.

Sledilo je izjerno poročilo tov. predsednika sekcije Dimnika o stanju šolstva in stanovskih zadev.

Redukcija plač je bila izvršena do mere, ki jo je zahteval državni budget. Zadel je tudi nas ta državni tribut, čeprav ni v razmerju z življenjskimi potrebščinami.

Brezposelnost učiteljstva in namestitev novincev je težak socialni problem. Stalež gre v stotine, med njimi je mnogo takih, ki so brez rednikov. Nujna potreba, socialna in moralna dolžnost polnoletnikov je, da se umaknejo na korist trpečih. Učit. služba je težka in je tekom 35 let službe moč izčrpana dovolj, da se odloči za zaslužen oddih. Tudi one učiteljice, ki so poročene in imajo dobro življenjsko eksistenco, se bodo morale zavdati iste dolžnosti in dati mesto svojim brezposelnim in trpečim tovarišem. Ravno tako težko je pri kontraktualnih radi zaposlitve. Za volonterje pa je merodajen rezer.

Sekciji je uspelo spraviti napredovanje učiteljstva v tek, da se zdaj vrši v redu. Ravno tako je sekcija v borbi za odpravo drag. razredov, ker razlike niso upravičene. Zbog odgovarjajoče ureditve najemnin dela pri sekciji poseben odbor, stanarina, ki je bila dobro mišljena dobrota učiteljstvu, a se je v praksi obrnila v bič za naš stan in šolstvo, je zdaj z novim fin. zakonom urejena. Organizacija zavzema protivno stališče nameščenja preglednikov in ne priznava postavljanja nadzornikov, ki niso člani naše organizacije.

Učni načrti za 8-letno šol. obveznost se bodo še to jesen začeli v prosv. svetu sestavljati in je pri sekciji za to sestavljen poseben odbor. Razpravljali je še o odnosih učiteljstva in drž. ustanove Sokolstva, o pritožbah poedincev, ki morajo brezposelnosti iti skozi društvene uprave, ter o stanovski in službeni morali, ki se mora brez pridržka dvigniti. Na šolah mora vladati mir in kolegialnost. Sem spadajo tudi neprestana nadlegovanja poslancev, ki naj bi izvrševali razne intervencije in se bo takšne slučaje javno žigosalo.

Tov. predsednik je končal s pozivom, da v teh težkih časih ne omagamo, temveč s polno zavestjo, z vso silo in energijo stojimo na braniku za stanovske pravice in dobrobit šolstva. Sekcija ima vse naše tegobe v evidenci in bo tudi v naprej z vsemi silami na delu, da doseže, kar se da doseči v današnjih razmerah, ki nas tudi silijo, da se svoje stanovske organizacije tem tesneje oklenemo.

Ko so zborovalci izrazili tov. predsedniku za dosežene uspehe, kakor za odkrite besede, ki nam jih je podal, svojo zahvalo, so sprejeli še 36 točk obsegaajočo resolucijo, katera je bila objavljena v »Tovariš«.

Ant. Hren, predsednik; Iv. Šeško, zapisnikar.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO V NOvem MESTU je zborovalo 4. maja 1932. na Čatežu.

Preds. tov. V. Menard je otvoril zborovanje, pozdravil vse navzoče, zlasti še sekcijškega tajnika tov. Kobala, sres. šol. ref. tov. Zagorca in tamošnjega šol. uprav. tov. Vidmarja.

Uvodoma je pojasnil, da se skupno zborovanje z žužemberškim društvom ni moglo vršiti, ker se je v Žužemberku in bližnji okolici razširila škrtatinka. Nato je v svojem govoru omenil vseobčo krizo in bodril prisotne k vztrajnemu delu v organizaciji. Poudarjal je, da moramo te težke čase prebroditi vsaj v moralnem oziru, če hočemo zasigurati domovini in stanu lepšo bodočnost. Naše delo in stremjenja ne smejo zgrešiti začrtane poti! Za tem je navzočim pojasnil, kaj se je dogodilo v društvu od zadnjega zborovanja. Prečital in pojasnil jim je tudi sekcijške okrožnice in končno podal kratko poročilo iz seje glavnega odbora, ki se je vršila 17. in 18. marca v Beogradu. Ob zaključku se je v lepih besedah spomnil preminule tovariše Ele Hladnik-Gromove ter pojasnil, da se je ob odprtem grobu poslovil od nje v imenu novomeškega in logaškega učit. društva. Navzoči so nato s kratkim molkom počastili njen spomin.

Po predsednikovem poročilu je sekcijški tajnik tov. Kobal podal izjerno in zelo stvarno situacijsko poročilo. K temu so navzoči zavzeli sledeče stališče:

1. Vsa prazna službena mesta naj se razpišejo in oddajo upravičenim proslcem.

2. Tovariši (-ce) v mestih, kjer so srednje šole, naj po dovršenem 35. letu službe stopijo v pokoj ali pa svoja mesta zamenjajo z učitelji na deželi, da bo istim možno izsolati svoje otroke.

3. Vesti, ki jih priobči Uč. Tov. pod rubriko »Učiteljski pravnik«, naj se priobčijo na posebnih listkih kot priloga.

Prihodnje zborovanje se bo vršilo skupno z žužemberškim učit. društvom 18. jun. 1932. v Novem mestu. Ob tej priliki se bo vršil tudi sreski učiteljski zbor za novomeški srez.

Menard Vilko, preds. Ivanetič, tajnik.

Novosti na knjižnem trgu.

—k Dr. Artur Gavazzi: »Sjeverna Evropa«. V kolekciji rednih književnih izdaj za leto 1931. je »Matica Hrvatska« izdala med drugim omembe vredno knjigo vseuč. profesorja dr. Arturja Gavazija (ki je pred leti predaval na ljubljanski univerzi) »Sjeverno Evropo« (Norveška, Švedska, Finska, Kuola, Svalbard). MH si je namreč vzela v načrt detajlno obdelavo evropskega kontinenta, kar sta prevzela profesorja Filip Lukas in Artur Gavazzi. Pričujoča knjiga seže v vse veje geografske znanosti; v te severne (nam dosti zabrisane) kraje in pojave nam posveti z jasno lučjo, posebej z geomorfološke strani. Saj je bil tu v kvarterni dobi severni center

ledenikov, od koder so se plazili po ostali Evropi na zapad in vzhod do znane črte in pustili neizbrisani sled do današnjih dni. Delo ledenikov te dobe je v Gavazijevi knjigi kot na dlani razvidno: vsakemu povprečnemu inteligentu odprto. V tem je vrednost Gavazijevih znanosti: da jo zna dati vsakemu čitatelju do dna posrkati. Živahno piše, stil mu je veder, jase, adekvaten. — Tudi ostali deli so jasno in točno prikazani: vpliv in vrednost golfskega toka, gospodarstvo v gozdih in pašnikih, v čarovitih ribolovih; industrija, ki jo vsaj na Švedskem, podpirajo rudna bogastva, na Norveškem pa bajna moč tkzv. belega premoga; trgovina, prometna sredstva in antropologija. — Gavazzi je bil med hrv. geografi edini poklican, da je pisal o Severni Evropi, ker jo je sam vso obhodil in pozna tudi vse jezike teh držav. Segaj je torej po knjigah domačih geografov. — Je pa ponekod Gavazzi čisto na svojih tleh: tako zastopa on južno mejo Evrope ločeno od ostalih geogr. znanstvenikov; po njegovem ne teče ta po dolini reke Manič, temveč na jugu Kavkaza po dolinah rek Riona in Kure. In to z geološkega stališča: Kavkaz je prekinjen podaljšek Jajla-gore, ta pa Balkana... — Na koncu knjige je dodanih 67 fotografiskih posnetkov iz severnih krajev iz geomorfološkega, gospodarskega in etnografskega stališča. In zemljepisna karta Severne Evrope. — Knjiga je vsega priporočila vredna in se naroča pri upravi »Matice Hrvatske« Zagreb, Matičina ul. 2. —b—

—k Vinski zakon in kletarski vedež. Priredil Andrej Žmavc, direktor vinarske šole v pok. — V samozaložbi, Maribor, Gosposka ulica 50. Strani XII + 176. Cena trdo vezani knjigi 50 Din. — Nova knjiga, ki jo moramo brez posebne reklame upoštevati, je dragocen prinos naši strokovni literaturi. Poleg novega zakona o vinu s prirediteljevimi pojasnili in pravilnika za izvrševanje zakona o vinu so v kletarskem vedežu jedrnat, predpisom vinskega zakona prirojene razprave o samorodnicah, o vinskih boleznih in napakah, o sodih, kleteh in usušku, o čiščenju ali bistranju vina, o kletarskem drobižu itd., celotna vsebina pa je zaključena s stvarnim kazalom. Edinole vinarski strokovnjak, priznan v naši državi in v inozemstvu, kakršen je direktor v pok. in banovinski kletarski nadzornik g. Žmavc, je bil poklican ustvariti nam to delo, in priznati moramo, da mu je uspelo; knjiga je aktualna. Dobrodošla je vinarjem, vinarskim in kletarskim zadrugam, kletarjem, gostilničarjem, trgovcem z vinom, kontrolnim organom, pravnikom i. dr., pogrešati pa je tudi ne bo moglo učiteljstvo višje narodne šole v pouku iz kmetijstva. Ne iz simpatije do prireditelja, ki je po prebiti maturi na mariborskem učiteljskem bil par let ljudski učitelj in se je potem posvetil strokovnim študijam ter si tekom dolgih let nabral bogatega znanja in izkušenj, marveč v pogledu na njeno res dragoceno vse-

bino priporočam knjigo v nabavo vsem šolskim upraviteljem. —o—

—k Dr. Franc Detela: Zbrani spisi I. zv. Uredil prof. Jakob Solar. Založila Družba sv. Mohorja 1932. Strani XL + 452. Detela je eden najpomembnejših zlasti ljudskih pripovednikov preteklega doba.

Prvi zvezek Detelovih zbranih spisov, ki je pred kratkim izšel pri Mohorjevi družbi, obsega dvoje humoresk: »Lepa ideja v nemni odeji« ter »Kislo grozdje«, dalje povest »Malo življenje« in končno zgodovinski roman »Veliki grof«.

Izdajo spremlja obširen urednikov uvod. Detela je po novi izdaji postal dostopen najširšim plastem naroda, kateremu je pisal, obenem se po svoji kritični uredbi dostojno uvršča v galerijo naših najbolje urejenih zbranih spisov Cankarja, Levstika, Jurčiča, Tavčarja. Po svoji pomembnosti zasluži vse pozornosti. — Do 15. aprila velja subskripcija (naročba) na Detelo za znižano ceno: za 504 strani obsegaajočo, v platno vezano knjigo 75 Din. Po tem roku bo stala knjiga po vseh knjigarnah 100 Din. Subskribira se lahko pri Mohorjevi družbi v Celju, v Ljubljani pa pri Novi Založbi.

—k L. N. Tolstoj: Vojna in mir, roman v štirih knjigah. Izdala in založila Slovenska Matica v Ljubljani. Poslovenil Vladimir Levstik — Roman Vojna in mir je epohalno Tolstojev delo in spada med najpomembnejše mojstrovine svetovne literature. Letos nam je dala Slovenska Matica prvo knjigo, ki odpira bravcu vpogled v epopejo Napoleonovih vojn. Za prihodnje leto se nam obetajo naslednje tri. — Prevajalec Vladimir Levstik nudi s svojim dovršenim prevodom roman v vsej svoji pristnosti.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

LASTNIK VRTILJAKA »LJUBLJANA«

na velesejmu prosi cenj. učiteljstvo, da pri obisku šolske mladine blagovoli podpirati edino domače podjetje te vrste na velesejmu.

Ure, zlatnina

so najprimernejša

birmanska darila

katera kupite najceneje pri FR. P. ZAJEC, Ljubljana — Stari trg št. 9

VSE KNJIGE

SLOVENSKE
ŠOLSKÉ
MATICE

IMA NA RAZPOLAGO
**KNJIGARNA
UČITELJSKE
TISKARNE
V LJUBLJANI**

ZAHTEVAJTE CENIK!

Velika izbira damskih in otroških

klobukov

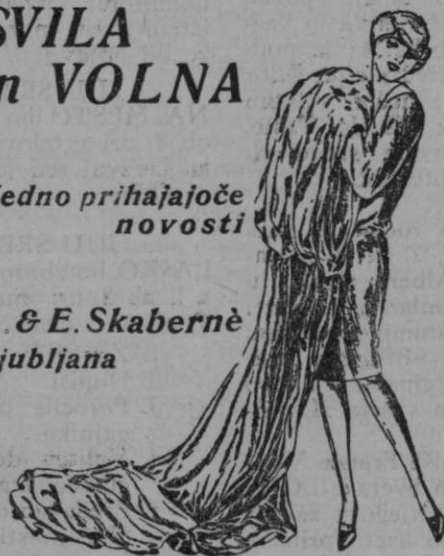
po najnižji ceni. — Prenovljenje hitro in po najnovejših vzorcih. Za g. učiteljice 10% popust pri

Mary Smolnik — Celje
v palači »Prve hrvatske štedionice«

**SVILA
in VOLNA**

Vedno prihajajoče
novosti

A. & E. Skaberné
Ljubljana

Specialna delavnica
za popravila in uglaševanje

klavirjev

BAJDE JOSIP

Ljubljana, Gosposvetska cesta 12

VELETRGOVINA

F. König

Velika izbira igrač,
galanterijskega blaga
in gramofonov,
kakor tudi
žepnih predmetov
in raznih kovčgov.

**Naročajte vsa
tiskarska dela**

za dravsko šolo, urade itd.
v Učiteljski tiskarni
v Ljubljani, Franciškanova 6

